

Quan es deixa la balma, el camí s'enfila per unes margeres i tot seguit s'arriba a les restes del Molí-bernat. Solament en queden les parets i les moles de moldre el gra i a la paret de dalt encara s'hi conserva la bassa plena d'aigua; però el que més atreu el visitant és l'encís del lloc: una raconada enclavada entre majestuoses cingleres i en temps de primavera i estiu amb una verdor exuberant dels arbres i arbustos que arreen als relleixos del cingle, i una abundosa font que brolla en un plàcid racó de la cinglera, mentre el suau murmur de l'aigua que vessa a la bassa del molí s'acompanya del cant del rossinyol entre el xerroteig de l'ocellada.

Des d'aquí cal pujar per camí empedrat penjat a la cinglera des d'on es pot contemplar la pregonia fondalada del sot de Balà, i arribar fins dalt del pla de roques, per continuar cara a llevant pel costat del riu, passar el noble pont medieval i seguir el camí que surt a la dreta, conegut pel camí de la Fontanella o del Matxos, fins a l'esplanada dels Pedreguets, i tot seguit s'arriba al poble.

Sabem que els que han fet aquest recorregut n'han quedat meravellats. Pensem que és una de les millors sortides que per als amants de la natura es pot fer des de Tavertet.

Jordi Sanglas

PROBLEMES HUMANS (II). Elogi de la solitud

No ha de ser fàcil, a fe de món, en un temps com el nostre, de fer l'elogi de la solitud. Però, malgrat les dificultats del tema, penso que jo puc parlar una mica dels benifets de la soledat, si haig de fer cas de Carner quan diu: "Només un pare de família té la sensibilitat prou afinada per assaborir quietament els encisos de la solitud" (*Les Bonhomies*). Això ho deia després d'haver cantat les excel·lències d'estar sol, un dia que tenia la família fora i s'havia pogut llevar tard i es trobava la casa sense soroll...

Si jo, amb avantatges i inconvenients, de pare de família n'he tingut un bon tros, penso que puc comprendre, que de tant en tant, per a qui no pot escapar-se de viure envoltat de sorolls, de converses, de preocupacions, de notícies més o menys alarmants, una estona de solitud (amb música de fons o sense, segons les personals preferències) sigui una medicina física i psíquica imprescindible. Llàstima que tinguem tan poques ocasions de gaudir-ne i que, encara, moltes vegades les desaprofitem !

També es lamentava de no tenir temps de silenci, "temps de no pensar", ni a l'estiu, durant les vacances, aquell pare de deu fills (això ho explica tot, oi ?) que va escriure un

llibre de les seves vivències familiars, (*Quin goig tots a taula!*, de Josep Alegre i Marcet), per això i per molts altres aspectes ben recomanable.

Hi ha persones que diuen que dialogant es pot entendre sempre la gent. Sovint, però, hi ha gent que només vol que l'escoltis, que et creguis el que et diuen i que callis... Sense deixar de reconèixer les virtuts de la bona conversa, jo penso que també és veritat que, moltes vegades, el millor remei per entendre's amb segons quina gent és callar, passar per alt les xafarderies, deixar córrer les afirmacions cridaneres (dictatorials o democràtiques, que de tota mena n'hi ha) i esperar, no que passi per davant de la teva porta el cadàver del teu enemic, sinó l'esquelet de les idees que, per molt que es diguin permanents o renovadores, conservadores o revolucionàries, potser no ho són tant. Els nostres temps ens han donat cada lliçó !

En el silenci, en la solitud, la clofolla de les teories noves anirà desapareixent i ens quedarà només l'ametlla, la llavor. Sembrada a la terra vella, eterna, donarà unes plantes que, sense deixar de ser com les de sempre, seran també diferents de les d'abans. I algunes vegades, millors i tot.

Ai, la lliçó dels silencis de l'hivern que els frisosos els fastiguegen tant ! Per què perdre el temps amb les branques seques i la terra erma, quan les flors ens alegrarien tant i ens manquen amb urgència els fruits? Per què passar-me hores de solitud i de silenci aprenent les carrinclonades dels llibres que han escrit uns "carrosses", quan jo seria capaç d'inventar teories brillants, músiques excepcionals, pintures enlluernadores ?

Ja no cal que us digui que tots hem passat aquest xarampió i ens ha estat necessari més d'un fracàs per tal de comprendre que la bellesa d'unes paraules noves neix de l'aspror de molts silencis antics. Que, entre brega i brega, també ens pot fer feliços un temps de solitud, com el que cantava Guerau de Liost, a *Selvatana amor*:

"Gaudi complit (si no barrina
gaire el magí) sota una alzina
glopejar vent com un llagard,
encalçar boires amb l'esguard,
com una arrel (que no s'immuta
a sol batent, a l'ombra eixuta...)"

Gaudi que podem haver, que hem d'assolir, si sabem aprofitar les pluges i les glaçades per assaonar la nostra terra dura. Perquè només així la nova primavera serà

florida i l'estiu i la tardor ens donaran els fruits que han d'apaivagar la fam nostra i la de tot el món.

El silenci sempre és fructífer si el sabem utilitzar. Si sabéssim fer nostra l'advertència de Guillem Viladot a *Les Planificacions*!

"Parleu baix que tots creiem en coses senzilles".

Però, dissortadament, creiem poc en aquesta cosa senzilla però valuosa que és el silenci, la solitud. I, malgrat tot, quin remei tan necessari per als mals que avui ens corsequen i ens maten ! En la nostra pròpia vida personal, no ens seria possible aprofitar plenament els dies si no esmerçàvem les nits en el silenci reparador; o almenys, una bona part d'aquestes...

És clar que convé recordar novament que la solitud només serà recuperadora i fruitosa "si no barrina gaire el magí", com ho és el dormir si no es perden gaires energies somniant... I, que si és saludable la soledat, ho és sabent que després tornarem a la companyonia.

Ja parlarem de la companyia, que també té matèria. Per ara, però, aprofitem la lliçó del silenci. A cada dia li és suficient el seu afany !

Lluís Badia i Torras

SOPA DE LLETRES, per Marc Banús

Busqueu en totes direccions els noms donats de fonts que podeu trobar al Collsacabra:

CARREGUELL
GUITARRA
AVELLANEDA
SALA
RAJOLS
PALOMERA
SALTIRI
POMAREDA
RAJOLÍ
LLUCA
BOSC
FAJA

C P A L O M E R A A
S A M A L A S R D A
A Q R B O S C E C D
L R S R T A N F S E
T F A P E A D L A R
I A L J L G O D C A
R J E L O J U R U M
I A E S A L V E L O
D V E R T H I U L P
A G U I T A R R A L